

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

Эрдэнэ сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

Аудитын код: ДГА-2021/4/СТА-ТТЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn

Сайншанд сум

2021 он

Дарга, тэргүүлэх аудитор: Т.Ган-Өлзий

Утас: 70522734 Цахим хаяг: Gan-ulziit@audit.gov.mn

Аудитын менежер: У.Оюунтүлхүүр

Утас: 70523020 Цахим хаяг: Oyuntulkhuur.u@audit.gov.mn

Аудитор: Л.Равдандорж

Утас: 70523020 Цахим хаяг: Ravdandorjl@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Агуулга

1. Аудитын гэрчилгээ	2
2. Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан.....	4
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан	4
(мянган төгрөгөөр)	4
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан.....	5
2.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан	8
2.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан.....	11
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	12
4.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан	14
3. Аудитын тайлан	16
3.1. Ерөнхий зүйл.....	16
3.2 Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа	16
3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлого, дотоод хяналт	16
3.4 Материаллаг байдал	17
3.5 Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн үзүүлэлт	17
3.5.1 Мөнгөн хөрөнгө	17
3.5.3 Авлага.....	17
3.5.4 Урьдчилгаа	18
3.5.6 Бараа материал	18
3.5.7 Үндсэн хөрөнгө.....	19
3.5.8 Өр төлбөр.....	19
3.5.9 Засгийн газрын хувь оролцоо.....	19
3.5.10 Орлогын данс	20
3.5.11 Зардлын данс.....	20
3.6 Төсвийн гүйцэтгэлийн талаарх тайлбар, тодруулга.....	20
3.7 Шилэн дансны мэдээлэл	22
3.8. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилтийн талаарх тайлбар, тодруулга.....	22
3.9 Аудитын явцад хэрэгжүүлсэн горим сорил, түүний үр дүн	23
3.10 Дараагийн аудитаар авч үзэх буюу анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал	23
4. Менежментийн захидал.....	23
4.2 Орлогын холбоотой асуудал	24
5.Аудитын явцад илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт	25

Товчилсон үгийн жагсаалт

АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагуудын Олон Улсын Стандарт
АОУС	Аудитын Олон Улсын Стандарт
УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
ТТЗ	Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч
ТШЗ	Төсвийн шууд захирагч

1. Аудитын гэрчилгээ

ДОРНОГОВЬ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

44103 Дорноговь аймаг, Сайншанд сум,
3 дугаар баг, Орон нутгийн өмчийн III байр,
Утас: (705) 2-27-34
Вэб сайт: dornogovi@audit.gov.mn

2021.03.25 № 1-6/337
танай _____-ны № _____-т

ЭРДЭНЭ СУМЫН ЗАСАГ ДАРГА
И.БАТСҮРЭН ТАНАА

Зөрчилгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2-т заасны дагуу Эрдэнэ сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Эрдэнэ сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл материаллаг алдаагүй, Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, Сангийн сайдын баталсан холбогдох журамд нийцүүлэн үнэн зөв, шударга толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан Санхүүгийн тайлангийн аудитын журам, гарын авлагын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч этгээдээс хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Бусад мэдээлэл

Байгууллагын жилийн тайлан, санхүүгийн тайлан ба аудитын тайланд тусгагдсанаас бусад санхүүгийн ба санхүүгийн бус мэдээлэл байхгүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, Сангийн сайдын баталсан журам, зааврын дагуу үнэн зөв, шударга бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсч болох материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтуудыг хэрэгжүүлэх хариуцлага хүлээнэ.

010020592

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдаанаас үүссэн материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшний баталгаа боловч материаллаг буруу илэрхийлэл байгаа тохиолдолд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар түүнийг бүгдийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОРЫН
ҮҮРГИЙГ ТҮР ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ

Т. ГАН-ӨЛЗИЙ

2. Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

(мянган төгрөгөөр)

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	622,728.90	753,473.90
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	134,817.11	211,430.07
31200	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	134,817.11	211,430.07
31210	Төгрөг	134,817.11	211,430.07
31211	Төрийн сангийн харилцах	134,817.11	211,430.07
33	АВЛАГА	121,821.72	145,825.11
33400	Зээлийн хүүгийн авлага	3,033.01	17,861.88
33500	Бусад авлага	260.00	25,748.68
33510	Байгууллагаас авах авлага	260.00	25,748.68
33600	Зээлийн авлага	118,528.71	102,214.56
33610	Дотоод эх үүсвэрээс олгосон зээлийн авлага	118,528.71	102,214.56
33612	Хувь хүмүүст олгосон зээл	118,528.71	102,214.56
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	315,685.57	395,562.71
35100	Түүхий эд материал	102,996.46	124,537.53
35110	Тусгай зориулалттай материал	88,516.42	95,885.59
35130	Эм боох материал	14,480.04	28,651.95
35400	Хангамжийн материал	210,039.11	268,115.18
35410	Бичиг хэргийн материал	10,347.30	11,572.82
35420	Аж ахуйн материал	20,921.65	22,470.23
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	3,360.00	7,310.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	3,161.37	7,418.52
35450	Барилгын засварын материал	2,570.00	6,218.17
35460	Хүнсний материал	6,349.80	4,930.61
35470	Бусад хангамжийн материал	163,328.99	208,194.83
35600	Мал амьтад	2,650.00	2,910.00
36	НӨӨЦИЙН БАРАА	1,139.00	656.00
36300	Тэжээлийн нөөц	1,139.00	656.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	2,875,049.11	4,527,236.84
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	2,875,049.11	4,527,236.84
39200	Биет хөрөнгө	2,737,120.11	4,383,214.43
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	1,505,865.60	2,946,782.13
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-70,541.95	-142,293.71
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	293,097.30	343,894.80
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-218,151.52	-241,896.65
39205	Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	446,325.59	533,901.26
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-324,317.04	-349,790.28
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	189,264.28	209,146.13
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-85,449.69	-91,863.20
39213	Түүх соёл, музейн дурсгалт зүйлс	158.17	985.17

39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	1,178,803.97	1,496,931.42
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-282,968.59	-339,155.21
39217	Ном	16,495.08	16,572.58
39300	Биет бус хөрөнгө	137,929.00	144,022.42
39301	Программ хангамж	116,753.00	123,065.90
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-1,974.00	-3,056.48
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	23,550.00	24,413.00
39304	Хуримтлагдсан элэгдэл	-400.00	-400.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	3,497,778.01	5,280,710.74
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	8,277.01	2,434.20
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	8,277.01	2,434.20
41300	Өглөг	8,277.01	2,434.20
41360	Бусад өглөг	8,277.01	2,434.20
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	8,277.01	2,434.20
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	3,489,501.00	5,278,276.54
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	3,489,501.00	5,278,276.54
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	1,779,109.57	1,779,109.57
51200	Хуримтлагдсан үр дүн	1,445,920.84	3,234,696.38
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	1,173,494.32	1,449,737.03
51220	Тайлант үеийн үр дүн	272,426.52	1,784,959.35
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	264,470.59	264,470.59
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	3,497,778.01	5,280,710.74

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан

(мянган төгрөгөөр)

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	2,872,886.76	4,318,269.28
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	149,865.96	90,156.66
110	Орлогын албан татвар	66,536.50	72,297.45
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	66,536.50	72,297.45
110002	Үйл ажиллагааны орлого	6,042.26	2,370.92
110003	Хөрөнгийн орлого	20,336.22	17,729.06
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого	44.10	1,297.92
110008	Шууд бус орлого	40,113.92	50,899.56
113	Хөрөнгийн албан татвар	2,033.00	2,175.00
113002	Бууны албан татвар	2,033.00	2,175.00
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	81,296.46	15,684.21
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	21,553.87	5,684.21
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	15,618.65	1,480.81
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	250.00	0.00
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	5,685.22	4,203.40

1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	59,742.59	10,000.00
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	59,742.59	10,000.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	276,997.45	1,952,595.27
120	Нийтлэг татварын бус орлого	276,997.45	1,952,595.27
120003	Торгуулийн орлого	700.52	0.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	276,009.13	19,310.34
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	16,619.45	18,830.34
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	739.74	480.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	258,649.94	0.00
120009	Бусад орлого	287.80	0.00
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	0.00	1,861,933.11
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	0.00	71,351.82
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	2,446,023.35	2,275,517.35
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,124,374.84	1,415,342.10
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	955,341.50	1,163,397.50
131008	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	169,033.34	251,944.60
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	129,074.79	117,884.15
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	103,168.15	31,154.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	25,906.64	86,730.15
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	1,172,241.13	720,781.32
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	769,200.30	200,478.92
132003	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг /орон нутгийн төсөвт байгууллага улсад төвлөрүүлэх орлого/	936.73	0.00
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	402,104.10	520,302.40
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	20,332.59	21,509.78
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	20,332.59	21,509.78
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	2,600,460.24	2,528,431.73
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,600,460.24	2,528,431.73
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,987,379.45	2,478,184.84
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,040,757.53	1,224,904.09
210101	Үндсэн цалин	917,142.09	947,776.30
210102	Нэмэгдэл	69,417.35	125,146.53
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	2,178.00	44,451.39
210104	Урамшуулал	52,020.09	93,228.27
210105	Гэрээт ажлын хөлс	0.00	14,301.60
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	136,397.57	151,664.44
210201	Тэтгэврийн даатгал	94,244.42	102,765.24

Эрдэнэ сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

210202	Тэтгэмжийн даатгал	10,782.06	12,070.11
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	9,886.47	10,542.48
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,015.26	2,373.89
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	19,469.35	23,912.72
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	265,086.92	266,920.30
210301	Гэрэл, цахилгаан	14,046.64	11,738.76
210302	Түлш, халаалт	233,710.64	246,179.36
210303	Цэвэр, бохир ус	17,329.64	9,002.18
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	132,329.16	423,062.27
210401	Бичиг хэрэг	12,794.44	11,203.23
210402	Тээвэр, шатахуун	37,610.71	37,901.66
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	5,117.80	6,176.17
210404	Ном, хэвлэл	1,000.00	99.02
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	1,010.00	2,024.60
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	14,970.67	20,373.26
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал	0.00	141.20
210408	Бараа материал акталсны зардал	1,130.00	28,596.88
210409	Бараа материал шилжүүлсний зардал	58,695.55	316,546.25
2105	Нормативт зардал	53,517.96	68,788.02
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	19,010.58	34,225.54
210502	Хоол, хүнс	33,768.63	34,556.48
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	738.75	6.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	15,119.37	3,856.56
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	0.00	33.00
210602	Тавилга	0.00	1,017.00
210604	Урсгал засвар	15,119.37	2,806.56
2107	Томилолт, зочны зардал	8,808.60	4,340.00
210702	Дотоод албан томилолт	8,808.60	4,340.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	132,128.04	60,577.66
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	129,700.98	56,542.77
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	696.00	2,118.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	867.58	862.48
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	576.79	678.16
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	203.48	303.40
210807	Газрын төлбөр	83.22	72.86
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	203,234.31	274,071.51
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	28,181.04	42,851.55
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	2,337.90	1,831.48
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	172,715.37	229,388.48
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	613,080.79	50,246.89
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	17,336.80	5,830.25
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	14,970.00	1,565.50
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	2,366.80	4,264.75

2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	570,756.51	17,727.72
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	506,960.30	0.00
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	55,779.30	17,727.72
213405	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	8,016.91	0.00
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	24,987.48	26,688.92
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	24,987.48	26,688.92
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)	272,426.52	1,789,837.55
V	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	0.00	4,878.21
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	0.00	4,878.21
VI	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)	272,426.52	1,784,959.35

2.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

(мянган төгрөгөөр)

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	2,657,186.93	2,392,131.24
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	149,865.96	90,156.66
110	Орлогын албан татвар	66,536.50	72,297.45
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	66,536.50	72,297.45
110002	Үйл ажиллагааны орлого	6,042.26	2,370.92
110003	Хөрөнгийн орлого	20,336.22	17,729.06
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого	44.10	1,297.92
110008	Шууд бус орлого	40,113.92	50,899.56
113	Хөрөнгийн албан татвар	2,033.00	2,175.00
113002	Бууны албан татвар	2,033.00	2,175.00
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	81,296.46	15,684.21
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	21,553.87	5,684.21
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	15,618.65	1,480.81
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	250.00	0.00
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	5,685.22	4,203.40
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	59,742.59	10,000.00
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	59,742.59	10,000.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	53,020.71	33,485.72
120	Нийтлэг татварын бус орлого	53,020.71	33,485.72
120003	Торгуулийн орлого	700.52	0.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	52,032.40	24,611.82
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	51,552.40	24,131.82
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	480.00	480.00
120009	Бусад орлого	287.80	8,873.90

13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	2,454,300.26	2,268,488.86
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,124,374.84	1,415,342.10
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	955,341.50	1,163,397.50
131008	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	169,033.34	251,944.60
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	129,074.79	110,855.66
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	103,168.15	31,154.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	25,906.64	79,701.66
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	1,180,518.04	720,781.32
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	769,200.30	200,478.92
132003	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг /орон нутгийн төсөвт байгууллага улсад төвлөрүүлэх орлого/	9,213.64	0.00
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	402,104.10	520,302.40
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	20,332.59	21,509.78
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	20,332.59	21,509.78
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	2,413,620.87	2,023,716.23
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,413,620.87	2,023,716.23
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,799,997.28	1,965,492.24
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,034,665.56	1,251,284.83
210101	Үндсэн цалин	852,609.81	895,092.01
210102	Нэмэгдэл	99,289.27	198,812.92
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	3,581.00	44,602.02
210104	Урамшуулал	67,665.48	98,476.28
210105	Гэрээт ажлын хөлс	11,520.00	14,301.60
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	128,749.56	151,032.37
210201	Тэтгэврийн даатгал	87,845.76	106,367.73
210202	Тэтгэмжийн даатгал	8,477.29	10,693.06
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	9,590.47	9,855.98
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,866.42	2,256.94
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	20,969.61	21,858.65
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	263,512.00	266,920.30
210301	Гэрэл, цахилгаан	14,046.64	11,738.76
210302	Түлш, халаалт	233,710.64	246,179.36

210303	Цэвэр, бохир ус	15,754.72	9,002.18
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	56,645.52	75,817.26
210401	Бичиг хэрэг	6,787.81	8,670.93
210402	Тээвэр, шатахуун	36,274.62	40,285.69
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	5,584.08	6,099.41
210404	Ном, хэвлэл	1,351.75	470.23
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	1,156.60	2,413.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	5,490.67	17,878.00
2105	Нормативт зардал	68,240.11	63,970.86
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	29,527.43	29,463.55
210502	Хоол, хүнс	33,895.58	23,193.01
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	4,817.10	11,314.30
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	67,512.64	36,901.96
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	5,925.50	3,238.60
210602	Тавилга	0.00	11,658.50
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	607.00	5,088.74
210604	Урсгал засвар	60,980.14	16,916.12
2107	Томилолт, зочны зардал	8,838.10	4,340.00
210702	Дотоод албан томилолт	8,838.10	4,340.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	146,133.39	68,743.97
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	143,706.80	64,924.08
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	696.00	1,638.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	969.42	1,127.48
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	469.95	728.16
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	208.00	253.40
210807	Газрын төлбөр	83.22	72.86
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	25,700.40	46,480.69
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	17,490.00	40,165.21
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	8,210.40	6,315.48
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	613,623.59	58,223.99
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	17,619.60	13,807.35
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	14,970.00	9,012.60
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	2,649.60	4,794.75
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	571,016.51	17,727.72
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	506,960.30	0.00
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	55,779.30	17,727.72
213405	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	8,276.91	0.00
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	24,987.48	26,688.92

213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	24,987.48	26,688.92
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	243,566.06	368,415.01
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	168,802.97	291,802.04
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	168,802.97	291,802.04
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	168,802.97	291,802.04
223001	Бусад хөрөнгө	147,234.47	228,007.33
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	21,568.50	63,794.71
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)	-168,802.97	-291,802.04
VIII	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)	74,763.09	76,612.97
101	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	60,054.01	134,817.11
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	134,817.11	211,430.07

2.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

(мянган төгрөгөөр)

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
1	2018 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,779,109.57	109,530.58	1,326,841.15	3,215,481.30
2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0.00	0.00	-153,346.83	-153,346.83
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	1,779,109.57	109,530.58	1,173,494.32	3,062,134.47
4	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	0.00	154,940.01	0.00	154,940.01
5	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	0.00	0.00	0.00	0.00
6	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	0.00	0.00	0.00	0.00
7	Өмчид гарсан өөрчлөлт	0.00	0.00	0.00	0.00
8	Зарласан ногдол ашиг	0.00	0.00	0.00	0.00
9	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	272,426.52	272,426.52
10	2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,779,109.57	264,470.59	1,445,920.84	3,489,501.00
11	2020 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	1,779,109.57	264,470.59	1,445,920.84	3,489,501.00

12	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0.00	0.00	-84,722.72	-84,722.72
13	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	1,779,109.57	264,470.59	1,361,198.12	3,404,778.28
14	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	0.00	0.00	0.00	0.00
15	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	0.00	0.00	0.00	0.00
16	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	0.00	0.00	0.00	0.00
17	Өмчид гарсан өөрчлөлт	0.00	0.00	0.00	0.00
18	Зарласан ногдол ашиг	0.00	0.00	0.00	0.00
19	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	1,784,959.35	1,784,959.35
20	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,779,109.57	264,470.59	3,234,696.38	5,278,276.54

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

(мянган төгрөгөөр)

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	Хэтрэлт, хэмнэлт	Хувь
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	2,478,849.40	2,180,716.36	298,133.04	87.97
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,204,609.10	1,952,709.03	251,900.07	88.57
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	2,185,512.60	1,938,901.68	246,610.92	88.72
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,273,316.70	1,245,977.33	27,339.37	97.85
210101	Үндсэн цалин	909,809.20	893,092.01	16,717.19	98.16
210102	Нэмэгдэл	198,813.00	198,812.92	0.08	100.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	51,632.70	44,602.02	7,030.68	86.38
210104	Урамшуулал	101,541.80	98,476.28	3,065.52	96.98
210105	Гэрээт ажлын хөлс	11,520.00	10,994.10	525.90	95.43
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	167,408.50	151,032.37	16,376.13	90.22
210201	Тэтгэврийн даатгал	117,778.70	106,367.73	11,410.97	90.31
210202	Тэтгэмжийн даатгал	12,134.40	10,693.06	1,441.34	88.12
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	10,548.80	9,855.98	692.82	93.43
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,631.40	2,256.94	374.46	85.77
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	24,315.20	21,858.65	2,456.55	89.90
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	278,482.30	266,920.30	11,562.00	95.85
210301	Гэрэл, цахилгаан	12,158.10	11,738.76	419.34	96.55
210302	Түлш, халаалт	253,049.10	246,179.36	6,869.74	97.29
210303	Цэвэр, бохир ус	13,275.10	9,002.18	4,272.92	67.81
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	77,997.60	75,399.16	2,598.44	96.67
210401	Бичиг хэрэг	8,680.10	8,670.93	9.17	99.89
210402	Тээвэр, шатахуун	39,686.10	39,674.49	11.61	99.97
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	7,550.50	6,099.41	1,451.09	80.78
210404	Ном, хэвлэл	876.80	864.33	12.47	98.58

Эрдэнэ сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	3,291.20	2,303.00	988.20	69.97
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	17,912.90	17,787.00	125.90	99.30
2105	Нормативт зардал	77,139.00	51,145.43	25,993.57	66.30
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	18,621.00	18,602.55	18.45	99.90
210502	Хоол, хүнс	46,802.10	21,228.58	25,573.52	45.36
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	11,715.90	11,314.30	401.60	96.57
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	86,564.00	85,560.88	1,003.12	98.84
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	33,107.50	32,346.60	760.90	97.70
210602	Тавилга	32,810.00	32,809.41	0.59	100.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	5,650.00	5,488.75	161.25	97.15
210604	Урсгал засвар	14,996.50	14,916.12	80.38	99.46
2107	Томилолт, зочны зардал	7,319.90	4,237.20	3,082.70	57.89
210702	Дотоод албан томилолт	7,319.90	4,237.20	3,082.70	57.89
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	162,633.80	36,552.91	126,080.89	22.48
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	158,712.60	32,733.02	125,979.58	20.62
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,638.00	1,638.00	0.00	100.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	1,127.70	1,127.48	0.23	99.98
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	798.80	728.16	70.64	91.16
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	268.00	253.40	14.60	94.55
210807	Газрын төлбөр	88.70	72.86	15.84	82.14
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	54,650.80	22,076.09	32,574.71	40.39
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	47,063.80	14,512.11	32,551.69	30.83
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	7,587.00	7,563.98	23.02	99.70
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	19,096.50	13,807.35	5,289.15	72.30
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	19,096.50	13,807.35	5,289.15	72.30
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	14,296.50	9,012.60	5,283.90	63.04
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	4,800.00	4,794.75	5.25	99.89
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	274,240.30	228,007.33	46,232.97	83.14
223001	Бусад хөрөнгө	274,240.30	228,007.33	46,232.97	83.14
III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	2,478,849.40	2,227,985.05	250,864.35	89.88
31	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,430,310.70	1,388,653.18	41,657.52	97.09
310003	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,178,366.10	1,136,708.58	41,657.52	96.46
310004	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	251,944.60	251,944.60	0.00	100.00
32	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	845,904.10	793,210.27	52,693.83	93.77
320001	Орон нутгийн төсвөөс	845,904.10	793,210.27	52,693.83	93.77
33	НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	24,045.70	21,509.78	2,535.92	89.45

330002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	24,045.70	21,509.78	2,535.92	89.45
35	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	178,588.90	24,611.82	153,977.09	13.78
350001	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	51,800.00	24,131.82	27,668.19	46.59
350002	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	1,000.00	480.00	520.00	48.00
350003	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	125,788.90			
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0.00	126,066.01	-126,066.01	
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0.00	173,334.70	-173,334.70	

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан

(мянган төгрөгөөр)

Код	Үзүүлэлт	ТЗ цэвэр дүн
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	110,855.66
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	110,855.66
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	84,542.46
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	5,307.50
210101	Үндсэн цалин	2,000.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	3,307.50
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	1,232.00
210402	Тээвэр, шатахуун	611.20
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	110.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	510.80
2105	Нормативт зардал	12,825.43
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	10,861.00
210502	Хоол, хүнс	1,964.43
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	3,679.99
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	680.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	999.99
210604	Урсгал засвар	2,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	102.80
210702	Дотоод албан томилолт	102.80
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	29,198.25
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	29,198.25
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	32,196.49
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	32,196.49
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	26,313.19
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	26,313.19
213405	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	26,313.19
I	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	110,855.66

1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	110,855.66
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	31,154.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	79,701.66

3. Аудитын тайлан

3.1. Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2-т заасны дагуу Эрдэнэ сумын ТТЗ-ийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын дүн, дүгнэлтийг төсвийн төвлөрүүлэн захирагч И.Батсүрэн танд танилцуулж байна.

Энэхүү тайланд үйлчлүүлэгчийн санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, дотоод хяналтын системд хийсэн үнэлгээний тойм, аудитын явцад илрүүлсэн зүйлс, гаргасан шийдлүүд, анхаарал хандуулахуйц залруулаагүй материаллаг болон материаллаг бус алдаа зөрчил зэрэг аудитын үр дүнгийн талаарх тайлбар, тодруулга, аудитын санал дүгнэлтийн хэлбэр, түүний үндэслэлийн талаар тус тус хураангуйлан тэмдэглэв.

Аудитын дүнд үндэслэсэн орон нутгийн орлогыг нэмэгдүүлэх, төлөвлөлт болон хэрэгжилтэд тавих хяналтыг сайжруулах зөвлөмжүүдийг Менежментийн захидалд тусгасан болно.

Аудитыг 2021 оны 03 дугаар сарын 15-аас 2021 оны 03 дугаар сарын 18-ны хооронд гүйцэтгэж, аудитын тайланг 2021 оны 03 дугаар сарын 25-ны өдөр эцэслэн баталгаажуулж, төсвийн төвлөрүүлэн захирагчид хүргүүлэхээр төлөвлөн, Дорноговь аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитор Л.Равдандорж гүйцэтгэв.

Эрдэнэ сумын ТТЗ-ийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг Дорноговь аймгийн Төрийн аудитын 2021 оны 03 дугаар сарын 02-ны өдрийн 3/460 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

3.2 Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа

Эрдэнэ сумын ТТЗ-ийн үйл ажиллагааны эрхэм зорилго нь “Засгийн газар, аймаг, сумын Засаг даргын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг бүрэн хэрэгжүүлж, цомхон чадварлаг боловсон хүчинтэйгээр төрийн үйлчилгээг иргэдэд түргэн шуурхай хүргэж, нутаг дэвсгэрийн аж ахуйн нэгж байгууллагуудын харилцан хамтын ажиллагааг төрийн захиргааны удирдлагаар хангаж ажиллаж, салбар салбартаа үйл ажиллагаагаар тэргүүлэн ажиллана” гэж тодорхойлсон байна.

Дээрх эрхэм зорилгынхоо хүрээнд дор дурдсан үйл ажиллагааны стратегийн зорилтыг хэрэгжүүлэхээр тодорхойлсон байна. Үүнд:

- Дэд бүтцийн хангамжийг нэмэгдүүлж, бизнесийн таатай орчин бүрдүүлэх замаар бизнест шаардлагатай хатуу дэд бүтцийг хөгжүүлж, эрх зүй, эдийн засгийн таатай орчныг бүрдүүлж, бизнесийн хөгжлийг дэмжинэ.
- Эдийн засгийн салбаруудын чадавхыг бэхжүүлж, тогтвортой хөгжлийг хангах замаар хөдөө аж ахуйн үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэх, орон нутгийн нөөцөд түшиглэн үйлдвэрлэл, үйлчилгээ, хоршоог хөгжүүлэн дэмжиж хүн амын эрэлт, хэрэгцээг бүрэн дүүрэн хангана.
- Төр, нийгмийн үйлчилгээний чанар хүртээмжийг сайжруулж, хүмүүнлэг, эрүүл, боловсролтой иргэдийг төлөвшүүлнэ.
- Байгаль орчноо хамгаалж, нөөц баялгийг зүй зохистой ашиглан байгалийн тэнцвэрийг хадгална.

3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлого, дотоод хяналт

Эрдэнэ сумын ТТЗ нь санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангаа Төсвийн тухай хууль болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн баталсан төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, журмын дагуу үнэн зөв бэлтгэх үүрэгтэй.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, холбогдох стандарт, хууль тогтоомжтой нийцсэн байна.

Тайлант онд сумын үйл ажиллагаанд дотоод хяналт хийгдээгүй байна.

3.4 МАТЕРИАЛЛАГ БАЙДАЛ

Аудитыг төлөвлөх болон гүйцэтгэх үе шатны материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр нийт хөрөнгө сонгож, эрсдэлийн түвшинг “Дунд” гэж үнэлэн материаллаг байдлын хувь хэмжээг 1 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн шатанд материаллаг байдлын түвшнийг 2020 оны эхний хагас жилийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн нийт хөрөнгө 3,497.8 сая төгрөгийн 1 хувь буюу 35.0 сая төгрөгөөр тогтоов.

Гүйцэтгэлийн үе шатанд төлөвлөлтийн шатанд тогтоосон материаллаг байдлын түвшнийг өөрчлөх шаардлагагүй гэж үзсэн болно.

Гүйцэтгэлийн үе шатанд материаллаг байдлын түвшнийг 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн нийт хөрөнгө 5,297.3 сая төгрөгийн 1 хувь 53.0 сая төгрөгөөр тогтоосон нь төлөвлөлтийн үе шатанд тогтоосон суурь үзүүлэлт, хувь хэмжээг өөрчлөөгүйтэй холбоотой болно.

3.5 Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн үзүүлэлт

3.5.1 Мөнгөн хөрөнгө

Мөнгөн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл 134.8 сая төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 211.4 сая төгрөг болж, 76.6 сая төгрөгөөр өссөн.

Хүснэгт №1. Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл /сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)	Дүнд эзлэх хувь
Касст байгаа бэлэн мөнгө				
Банканд байгаа бэлэн мөнгө	134.8	211.4	76.6	56.8
Замд яваа мөнгөн хөрөнгө				
Хадгаламж				
Дүн	134,8	211,4	76,6	56,8

Эх сурвалж Эрдэнэ сумын ТТЗ-ийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан.

Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэлд байгаа 211.4 сая төгрөг төрийн сангийн урсгал санхүүжилтийн харилцах дансанд байршиж байна.

3.5.3 Авлага

Авлага дансны эхний үлдэгдэл 121.8 сая, эцсийн үлдэгдэл 145.8 сая төгрөг болж, 24 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт №..... Авлагын үлдэгдэл /сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Татаас, санхүүжилтийн авлага			
Зээлийн хүүгийн авлага	3.0	17.9	14.9
Бусад авлага	0.2	25.8	25.6
Зээлийн авлага	118.5	102.2	-16.3
Дүн	121,8	145,8	24,0

Эх сурвалж: Эрдэнэ сумын ТТЗ-ийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Авлагын үлдэгдэлд олон жилийн насжилттай 102.2 сая төгрөгийн дараах авлага байна. Үүнд:

- Сум хөгжүүлэх сангийн зээл олголтоос үүссэн /хугацаа хэтэрсэн, шүүхэд шилжүүлсэн, эвлэрлийн гэрээ байгуулсан/ 120,0 сая төгрөгийн авлага.

3.5.4 Урьдчилгаа

Урьдчилгаа дансны эхний үлдэгдэл 49.2 сая, эцсийн үлдэгдэл 0 сая төгрөг болж, 49.2 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт №... Урьдчилгаа дансны үлдэгдэл /сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Урьдчилж гарсан зардал	49,2	0	-49,2
Бараа материал бэлтгэх урьдчилгаа			
Үндсэн хөрөнгө бэлтгэх урьдчилгаа			
Цалингийн урьдчилгаа			
Томилолтын урьдчилгаа			
Дүн	49,2	0	-49,2

Эх сурвалж Эрдэнэ сумын ТТЗ-ийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан.

Урьдчилгаа дансны үлдэгдэлд 2019 онд үүссэн 49,2 сая төгрөгийн бараа ажил, үйлчилгээний төлбөрүүд байна. Үүнд:

- 2019 онд Ерөнхий боловсролын сургуулийн дотор халаалтын системийн урсгал засварын ажил дуусаж капиталжуулснаас шалтгаалж буурсан байна.

3.5.6 БАРАА МАТЕРИАЛ

Бараа материалын эхний үлдэгдэл 315.7 сая, эцсийн үлдэгдэл 395.6 сая төгрөг болж, 79.9 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт №3 Бараа материалын

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Тусгай зориулалтын материал	88,5	95,9	7,4
Эм боох материал	14,5	28,7	14,2
Бичиг хэргийн материал	10,3	11,6	1,3
Аж ахуйн материал	20,9	22,5	1,6
Сэлбэг хэрэгсэл	3,4	7,3	3,9
Түлш шатах тослох материал	3,2	7,4	4,2
Барилгын засварын материал	2,6	6,2	3,6
Хүнсний материал	6,3	4,9	-1,4
Бусад хангамжийн материал	163,3	208,2	44,9
Мат амьтан	2,7	2,9	0,2
Дүн	315.7	395.6	79.9

Эх сурвалж Эрдэнэ сумын ТТЗ-ийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан.

Бараа материалын үлдэгдэлд тайлант оны эцэст худалдан авч нөөцөлсөн, мөн ашиглалтгүй, байгууллагын үйл ажиллагаанд ашиглагдах боломжгүй бараа материал бүртгэгдээгүй байна. Үлдэгдэл нэмэгдсэн шалгаан нь ОНХС-ийн хөрөнгөөр бэлтгэсэн үндсэн хөрөнгийн шинжийг агуулаагүй материалыг данс бүртгэлд авснаас шалтгаалжээ.

3.5.7 Үндсэн хөрөнгө

Үндсэн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл 3,858.9 сая, эцсийн үлдэгдэл 5,695.7 сая төгрөг болж 1,836.8 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт №4 Үндсэн хөрөнгийн

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Барилга байгууламж, орон сууц	1505,9	2946,8	1440,9
Тээврийн хэрэгсэл	293,1	343,9	50,8
Машин тоног төхөөрөмж	446,3	533,9	87,6
Тавилга эд хогшил	189,3	209,1	19,8
Түүх соёлын дурсгалт зүйл	0,1	0,9	0,8
Дуусаагүй барилга байгууламж	88,5	0	-88,5
Номын фонд	16,5	16,6	0,1
Бусад үндсэн хөрөнгө	1178,8	1496,9	318,1
Програм хангамж	116,8	123,1	6,3
Бусад биет бус хөрөнгө	23,6	24,4	0,8
Дүн	3,858.9	5,695.6	1,836.7

Эх сурвалж Эрдэнэ сумын ТТЗ-ийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан.

Тайлант онд үндсэн хөрөнгө төсвийн хөрөнгөөр бэлтгэсэн 63.7 сая төгрөг, үнэ төлбөргүй хандиваар авсан 1,911.2 сая төгрөгөөр тус тус нэмэгдсэн, 49.6 сая төгрөгөөр үндсэн хөрөнгө акталж хасагдсан байна.

Дуусаагүй барилга дансанд 2019 оны 88.5 сая төгрөгийн хүлээн аваагүй барилга байсныг 2020 онд хүлээн авч санхүүжилтийг бүрэн олгосон. Одоо 118.0 сая төгрөгийн хөрөнгө бүртгэлтэй байна.

3.5.8 Өр төлбөр

Нийт өр төлбөрийн эхний үлдэгдэл 8.3 сая, эцсийн үлдэгдэл 2.4 сая төгрөг болж, 5.9 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт №5 Нийт өр төлбөрийн

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өссөн+ Буурсан -	Дүнд эзлэх хувь
<i>Богино хугацаат өр төлбөр дүн</i>				
Байгууллагад төлөх өглөг	8.3	2.4	-5.9	-71
<i>Урт хугацаат өр төлбөр дүн</i>				
Нийт дүн	8.3	2.4	-5.9	-71

Эх сурвалж Эрдэнэ сумын ТТЗ-ийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан.

Богино хугацаат өр төлбөрийн үлдэгдэлд 2.4 сая төгрөг нь орон нутгийн нэмэлт дансны үлдэгдэл байна.

3.5.9 Засгийн газрын хувь оролцоо

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны эхний үлдэгдэл 3,489.5 сая, эцсийн үлдэгдэл 5,278.3 сая төгрөг болж, 1,788.8 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт №6 Засгийн газрын хувь оролцоо

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт/+, бууралт -/	Дүнд эзлэх хувь
----------	----------------	-----------------	------------------------	-----------------

Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	1,779.1	1,779.1	0	0
Хуримтлагдсан үр дүн	1,445.9	3,234.7	1,788.8	123.7
Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	264.5	264.5	0	0
Дүн	3,489.5	5,278.3	1,788.8	123.7

Эх сурвалж Эрдэнэ сумын ТТЗ-ийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан.

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны үлдэгдэл 5,278.3 сая төгрөг болж, 1,788.8 сая төгрөгөөр өссөн нь хуримтлагдсан үр дүн дансны үлдэгдэл нэмэгдсэнээс шалтгаалжээ.

3.5.10 Орлогын данс

Тайлант онд нийт 109.5 сая төгрөгийн орлоготой ажилласан байна. Үүнд, татварын орлого 90.2 сая төгрөг, үндсэн болон туслах үйл ажиллагааны орлогоос 19.3 сая төгрөгийн орлогыг бүртгэсэн байна.

Татварын 7 төрлийн орлогыг бүрдүүлж ажилласан байна. Бусад татварын бус орлогоос 19.3 сая төгрөг, үнэ төлбөргүй 1,861.9 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгө, 71.4 сая төгрөгийн бараа материалыг орлогод тусгасан байна.

Улсын төсвөөс тусгай зориулалтын шилжүүлгээр 1,163.4 сая төгрөг, ОНХС-ийн шилжүүлгээр 251.9 сая төгрөг, аймгаас авах санхүүгийн дэмжлэгт 520.3 сая төгрөг, боловсрол болон эрүүл мэндийн байгууллагын тогтмол зардалд 200.5 сая төгрөг, эрүүл мэндийн даатгалын сангаас эрүүл мэндийн байгууллагын урсгал зардалд 21.5 сая төгрөг, нэмэлт санхүүжилтээр 117.9 сая төгрөг, нийт 2,275.5 сая төгрөгийн санхүүжилтийг авсан байна.

3.5.11 Зардлын данс

Тайлант онд нийт 2,528.4 сая төгрөгийн зардал гаргасан байна. Үүнд, үйл ажиллагааны зардлын дүн 2,523.5 сая төгрөг, үйл ажиллагааны бус зардал 4.9 сая төгрөг байна. Нийт зардалд материаллаг хэмжээний цалин хөлс, нийгмийн даатгалын шимтгэлийн зардал /54.4 хувь/, байр ашиглалттай холбоотой зардал /10.6 хувь/, хангамж, бараа материалтай холбоотой зардал /16.7 хувь/, үндсэн хөрөнгийн элэгдлийн зардал /9.1 хувь/ байна.

3.6 Төсвийн гүйцэтгэлийн талаарх тайлбар, тодруулга

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь энэ хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

Орон нутгийн төсвийн орлого бүрдүүлэлт

Сумын ИТХ-ын 2020 оны орон нутгийн төсөв батлах тухай 02/04 дугаар тогтоолд тайлант онд 70.4 сая төгрөгийн орлого орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлэхээр батлагдсанаас гүйцэтгэлээр 90.2 сая төгрөгийн орлогыг бүрдүүлж, төлөвлөгөөг 128.1 хувиар биелүүлсэн байна.

Хүснэгт 2. Төвлөрүүлэх орлого

/сая төгрөг/

Орлогын төрөл	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
Үйл ажиллагааны орлогын албан татвар	5.7	2.4	-3.2	41.96

Хувь хүнээс суутгасан орлогын албан татвар	28.0	50.9	22.9	179.1
Хадгаламжийн хүүгийн орлого	19.9	17.7	-2.2	89.1
Бууны албан татвар	2.2	2.2	0	100
Хөрөнгө борлуулсны орлого	0.05	1.3	1.2	2596
Улсын тэмдэгтийн хураамж	7.8	1.5	-6.3	18.96
Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	0.05	0	-0.05	0
Ан агнуурын нөөц ашигласны төлбөр		10.0	10.0	0
Хог хаягдлын хураамж	6.7	4.2	-2.5	62.74
Нийт дүн	70.4	90.2	19.8	128.1

Орон нутгийн орлого 19.0 сая төгрөгөөр давсан нь ан агнуурын нөөц ашигласны төлбөр орсон байхад тодотголоор хассан мөн хувь хүнээс суутгасан орлогын албан татвар нь хилийн 0129 анги мах их хэмжээгээр бэлдсэн нь шалтгаалсан байна.

Төсвийн төлөвлөлт

Тус төвлөрүүлэн захирагчийн 2020 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг 2,271.4 сая төгрөгөөр, нийт зарлагыг 2,271.4 сая төгрөгөөр тооцон төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн хүргүүлсэн төсвийн төслөөс орлогыг 2,271.4 сая төгрөгөөр, зардлыг 2,271.4 сая төгрөгөөр баталсан байна.

Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн хэрэгжүүлэх 8 хөтөлбөрт зориулан 2,478.8 сая төгрөгийн төсөв батлагдсанаас 2,204.6 сая төгрөгийг урсгал зардалд, 274.2 сая төгрөгийг хөрөнгийн зардалд зарцуулахаар батлагджээ.

Нийт зардлын 1,430.3 сая төгрөгийг улсын төсвөөс, 845.9 сая төгрөгийг орон нутгийн төсвөөс, 24.0 сая төгрөгийг эрүүл мэндийн даатгалын сангаас, 178.6 сая төгрөгийг төсөвт байгууллагын үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжүүлэхээр төлөвлөжээ.

Гүйцэтгэлээр улсын төсвөөс 1,415.3 сая төгрөг, орон нутгийн төсвөөс 721.8 сая төгрөг, эрүүл мэндийн даатгалын сангаас 21.5 сая төгрөг, төсөвт байгууллагын үйл ажиллагаанаас 24.6, нийт 2,183.2 сая төгрөгийн санхүүжилтийг авч, 27.5 сая төгрөгийг буцаан төвлөрүүлж, 270.6 сая төгрөгийн санхүүжилтийг улс болон орон нутгийн төсвөөс дутуу авсан байна.

Үндсэн болон туслах үйл ажиллагааны орлого 24.6 сая төгрөг бүрдүүлж, батлагдсан төсвөөс 154.0 сая төгрөгөөр тасарсан нь орон нутгийн хөгжлийн сан, сум хөгжүүлэх сан, нөхөн сэргээлтийн тусгай сангийн дансны эхний үлдэгдлийг орлогод төлөвлөсөн нь шалтгаалсан байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 2,180.7 сая төгрөг буюу 88.0 хувьтай /298.1 сая төгрөгийн хэмнэлттэй/ байгаа нь, сум хөгжүүлэх сангаас 122.0 сая төгрөг зарцуулаагүй, ОНХС-ийн хөрөнгийг 46.2 сая төгрөгөөр дутуу зарцуулсан, байгаль хамгаалах нөхөн сэргээлийн сангийн 32.5 сая төгрөг, зарим байгууллагын урсгал зардлын төсөв 27.5 сая төгрөгөөр хэмнэгдсэн, бусад төсвийн байгууллага 69.9 сая төгрөг зарцуулаагүй хэмнэсэн шалтгаалсан байна. Нийт зардал 88.0 хувийн гүйцэтгэлтэй байгаа нь дараах зардлууд хэмнэгдсэн болон дутуу зарцуулсантай холбоотой байна. Үүнд:

- Цалин хөлс болон НДШ-ийн зардал 43.7 сая төгрөгөөр хэмнэгдсэн нь /соёл-0,8, ЗДТГ-34.7, сургууль- 4.4, Цэцэрлэг 3.4/
- Норматив зардал 25.6 сая төгрөгөөр хэмнэгдсэн нь хоол, хүнсний зардал сургууль, цэцэрлэг дээр хэмнэгдсэнээс шалтгаалсан байна.
- Бараа үйлчилгээний бусад зардал 126.1 сая төгрөгөөр хэмнэгдсэн нь СХС-ийн сангаас 122.0 сая төгрөгийн зээл олгоогүй, бусад байгууллагын үйл ажиллагаанаас 4.1 сая төгрөгийн зардал гаргаагүйтэй холбоотой байна.

Урсгал санхүүжилтээс дутуу зарцуулсан 26.7 сая төгрөгийг улсын төсөв, 1.0 сая төгрөгийг орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлсэн байна.

Хөрөнгө оруулалтын 7 төсөл, арга хэмжээнд 251.9 сая төгрөгийн санхүүжилт батлагдсанаас гүйцэтгэлээр 228.0 сая төгрөгийн санхүүжилт олгосон байна.

Нэмэлт санхүүжилт

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Дээд шатны төсвийн захирагчаас 31.2 сая, үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого 79.7 сая төгрөг, нийт 110.9 сая төгрөгийн орлогыг бүрдүүлжээ.

Үүнээс өвс тэжээл худалдан авахад 8.2 сая төгрөг, мал тооллогын ажил 4.9 сая төгрөг, урамшуулалд 4.7 сая төгрөг, халдвар хамгаалал сахиулах үйл ажиллагаанд 21.4 сая төгрөг, хөдөө аж ахуйн чиглэлээр 21.0 сая төгрөг, бусад үйл ажиллагаанд нийт 24.7 сая төгрөгийг зарцуулж, үлдэгдэл 26.0 сая төгрөгийг орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлсэн байна.

3.7 Шилэн дансны мэдээлэл

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Шилэн дансны цахим хуудсанд тайлант хугацаанд мэдээлбэл зохих 158 мэдээллээс 142 мэдээллийг хугацаанд нь, 3 мэдээллийн хугацаа болоогүй, 13 мэдээллийг хугацаа хоцроосон байна.

3.8. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилтийн талаарх тайлбар, тодруулга

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар төсвийн төвлөрүүлэн захирагчид 1 зөвлөмж хүргүүлсэн ба хэрэгжилт дараах байдалтай байна.

Хүснэгт 3 Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн төлбөрийн акт, албан шаардлагын хэрэгжилт

/сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Өмнөх оны илрүүлэлт		Биелэлт		Биелэгдээгүй		Хэрэгжилтийн хувь Хувь
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	
Төлбөрийн акт							

Албан шаардлага						
Зөвлөмж	1	0	1	0		100
Нийт						

Өмнөх аудитаар Орон нутгийн хөгжлийн сан, Сум хөгжүүлэх сангийн санхүү, бүртгэлийг программ хангамжаар гүйцэтгүүлэх талаар 1 зөвлөмжийг хүргүүлсэн байна. Зөвлөмжийн биелэлтийг сумын Засаг даргын 2020 оны 3/496 дугаар албан бичгээр манай байгууллагад ирүүлсэн байна.

3.9 Аудитын явцад хэрэгжүүлсэн горим сорил, түүний үр дүн

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд харьяа 6 төсвийн байгууллага, орон нутгийн тусгай сангийн 2 санхүүгийн тайлан нэгтгэгдсэнээс 3 байгууллагад дүгнэлт гаргаж, 2 байгууллага, 2 сан түүврээр хамрагдсан, 1 байгууллагад итгэл үзүүлсэн байна.

Аудитад хамрагдсан харьяа байгууллагуудын санхүүгийн тайланд “Зөрчилгүй” 3 дүгнэлт өгсөн байна.

Төвлөрүүлэн захирагчийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд 2 алдаа, зөрчил илрүүлснээс зөрчлийг арилгах, давтан гаргахгүй байх 2 зөвлөмжийг хүргүүллээ.

Харьяа байгууллагуудын санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар нийт 113.5 сая төгрөгийн алдаа, зөрчил илрүүлснээс 106.4 сая төгрөгийн 4 алдааг аудитын явцад залруулж, 7.1 сая төгрөгийн 1 зөрчилд албан шаардлага хүргүүлж, зөрчлийг арилгах, давтан гаргахгүй байх 6 зөвлөмжийг хүргүүллээ.

3.10 Дараагийн аудитаар авч үзэх буюу анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал

Анхаарал татахуйц асуудал байхгүй байна.

4. МЕНЕЖМЕНТИЙН ЗАХИДАЛ

Менежментийн захидалд цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлоор нь эрэмбэлэн үзүүлэв. Үүнд:

4.1 Орлогын данстай холбоотой асуудал

4.1.1 Илрүүлэлт: Эрдэнэ сумын ИТХ-ын 2012 оны 3 дугаар тогтоолоор гэрийн тэжээвэр нохой, муураас авах хураамжийн хэмжээг тогтоосон байгаа боловч орлогын төлөвлөгөөнд тусгаагүй, хэрэгжүүлээгүй байна.

4.1.2 Эрсдэл: Орлогын боломжит эх үүсвэрийг орхигдуулах, хэрэгжүүлэх төсөл, арга хэмжээг бүрэн хэрэгжүүлэхгүй байх.

4.1.3 Өгсөн зөвлөмж: ИТХ-ын тогтоолыг хэрэгжүүлж, орлогын боломжит эх үүсвэрийг бүрэн дайчилж ажиллах.

4.1.4 Байгууллагаас өгсөн хариу, тайлбар: Хариу тайлбар ирүүлээгүй болно.

3.2 Орлогын холбоотой асуудал

4.2.1 Илрүүлэлт: Сумын орлогыг төлөвлөхдөө тооцоо, судалгаанд үндэслээгүй, орлогыг бүрдүүлэх эх үүсвэрийн талаар тоо, мэдээлэл байхгүй, мөн гүйцэтгэлд тааруулан орлогыг тодотгодог байна.

4.2.2 Эрсдэл: Орлогын төлөвлөгөөтэй уялдуулан зардлыг үндэслэлгүйгээр төлөвлөх, хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн зорилт, арга хэмжээ бүрэн хэрэгжихгүй байх

4.2.3 Өгсөн зөвлөмж: Сумын орлогыг бүрдүүлэг иргэн, аж ахуйн нэгжийн мэдээллийг бэлтгэж, орлогын төлөвлөлтийг тооцоо судалгаанд үндэслэж боловсруулах.

4.2.4 Байгууллагаас өгсөн хариу, тайлбар:Хариу тайлбар ирүүлээгүй болно.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг Төрийн аудитын газарт 2021 оны 12 дугаар сарын 15-ны дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

5.Аудитын явцад илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт

2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудит

дга-2021/4/ста-ттз

Эрдэнэ сумын Засаг дарга

Огноо:

Аудитын нэр:

Аудитын код:

2021 Шалгарсан байгууллагын нэр	Аудитын нэр	Алдаа, зөрчлийн товч утга	Мөнгөн дүн	Аудитын байгууллагаас гаргасан шийдэл	Алдаа, зөрчилтэй асуудал гаргасан албан тушаалтны	
				Нэр	Албан тушаал	Овог нэр
		1	2	3	4	5
1	ЗДТГ	Тайлант онд нийт 7,125.6 мянган төгрөгийг эдийн засгийн ангилал зөрчиж зарцуулсан байна. Энэ нь ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэлийн зардлаас 670,7 мянган төгрөгийн цалин олгосон, түлш халаалтын зардлаас 5,000.0 мянган төгрөгийг засварын ажлын хөлс төлөхөд, бага үнэтэй түргэн элэгдэх зардлаас 1,244.9 мянган төгрөгийн эд худалдан авахад, даатгалын үйлчилгээний төлбөрийн зардлаас 210.0 мянган төгрөгөөр нотариатын дардасны үнийг шилжүүлэн зарцуулсан байна.	7.1	Албан шаардлага	Дарга, нягтлан бодогч	Г.Алтанцацрал. Ч.Өлзиймөнгө
2	ЗДТГ	Тайлант оны үндсэн хөрөнгийн үлдэгдлийг бүртгэлийг үзэхэд элэгдлээрээ анхны өртгөө нөхсөн хөрөнгүүд ашиглаж байна.	0.0	Зөвлөмж	Дарга, нягтлан бодогч	Г.Алтанцацрал. Ч.Өлзиймөнгө
3	ЗДТГ	Тайлант онд хагас жилийн болон жилийн эцсийн бараа материал, үндсэн хөрөнгийн тооллого хийх тухай тушаал байхгүй байна. Мөн тооллогын баримт гэсэн нэртэй архивын баримтыг үзэхэд тооллого хийсэн гэх баримт материал хангалтгүй, тооллогын комиссын илтгэх хуудас байхгүй байна. Энэ нь 2020 онд тус байгууллагын бараа материал, үндсэн хөрөнгөнд тооллого хийсэн эсэхийг бүрэн нотлох боломжгүй байна.	0.0	Зөвлөмж	Дарга, нягтлан бодогч	Г.Алтанцацрал. Ч.Өлзиймөнгө
4	ЗДТГ	Тайлант онд туслах үйл ажиллагааны орлогоор 1,000.0 мянган төгрөгийг төвлөрүүлэхээр төлөвлөсөн боловч 480.0 мянган төгрөгийн төвлөрүүлж, 520.0 мянган төгрөгийг дутуу төвлөрүүлсэн байна. Төлөвлөсөн орлого 52 хувиар тасарсан байна.	0.5	Зөвлөмж	Дарга, нягтлан бодогч	Г.Алтанцацрал. Ч.Өлзиймөнгө
5	ЗДТГ	Тайлант оны цалингийн бүртгэлийг үзэхэд урьдчилгаа цалинг авлагаар бүртгэх байтал өглөгөөр бүртгэж нийт 8,820.0 мянган төгрөгийг буруу бүртгэж тайлагнасан байна. Үүнийг аудитын явцад залруулав. Мөн тайлант онд олгосон урамшууллыг үзэхэд улиралд олгосон урамшууллын хэмжээ тогтоосон дүнг баримтлан олгосон байна.	8.8	Залруулсан	Дарга, нягтлан бодогч	Г.Алтанцацрал. Ч.Өлзиймөнгө

Эрдэнэ сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

6	ЗДТГ	Төлөвлөлтийн үе шатны ирүүлсэн эхний хагас жилийн тайлангийн орлого үр дүнгийн тайланд бараа материал акталсны зардалд 2,467.8 мянган төгрөгийг бүртгэж тайлагнасан нь жилийн эцсийн санхүүгийн тайланд тусгагдаагүй байна. Энэ нь тус байгууллагын хагас санхүүгийн тайлан алдаатай илэрхийлэгдсэн нь жилийн эцсийн тайланд засагдсан байна.	2.5	Залруулсан	Дарга, нягтлан бодогч	Г.Алтанцацрал, Ч.Өлзиймөнгө
7	ЭМТ	Иргэн, аж ахуйн нэгжээс худалдан авалт хийхдээ НӨАТ баримт аваагүй	2.0	Зөвлөмж	Дарга, нягтлан бодогч	С.Цэцэгсүрэн, Т.Амгалан
8	Сургууль	Төсвийн хэмнэлтээс татварт илүү шилжүүлсэн	0.0	Зөвлөмж	Дарга, нягтлан бодогч	Г.Баттуяа, Э.Эрдэнэсүвд
9	Цэцэрлэг	Татварын тооцоо нийлсэн актаар суутгагчийн хувь хүнд олгосон орлогоос суутгасан албан татвар илүү төлөлттэй.	0.3	Зөвлөмж	Дарга, нягтлан бодогч	Б.Уранбилэг, Э.Эрдэнэсүвд
10	СХС	Өмнөх онд зээлийн хүүгийн авлагын тооцооллыг дутуу тайлагнасан байна.	3.8	Залруулсан	Засаг дарга, Санхүү албаны дарга	И.Батсүрэн, Ч.Өлзиймөнгө
11	ОНХС	Дуусаагүй барилгыг тайлант оны үр дүнд илэрхийлээгүй өмнөх үеийн үр дүн рүү хаасан байна.	88.5	Залруулсан	Засаг дарга, Санхүү албаны дарга	И.Батсүрэн, Ч.Өлзиймөнгө
12	Засаг дарга	ИТХ-ын тогтоолыг хэрэгжүүлж, орлогын боломжит эх үүсвэрийг бүрэн дайчилж ажиллах.	0.0	Зөвлөмж	Засаг дарга, Санхүү албаны дарга	И.Батсүрэн, Ч.Өлзиймөнгө
13	Засаг дарга	Сумын орлогыг бүрдүүлэг иргэн, аж ахуйн нэгжийн мэдээллийг бэлтгэж, орлогын төлөвлөлтийг тооцоо судалгаанд үндэслэж боловсруулах.	0.0	Зөвлөмж	Засаг дарга, Санхүү албаны дарга	И.Батсүрэн, Ч.Өлзиймөнгө
ДҮН			113.5			